

Onderzoek Klimaattop Glasgow

Petra Klapwijk
2 november 2021

Samenvatting

Kernenergie om klimaatdoelen te halen? Steeds meer mensen zijn er klaar voor

Nederland lijkt klaar voor de inzet van meer kernenergie. Zes van de tien deelnemers aan het grote klimaatonderzoek van EenVandaag zijn voor. Volgens velen is het de enige manier om de klimaatdoelen te halen. Ook politiek liggen er nu mogelijkheden.

Het onderzoek werd gehouden ter gelegenheid van de klimaatop in Glasgow. Ook Nederland staat voor de uitdaging om klimaatdoelen voor 2030 en 2050 te halen. Steeds vaker gaan stemmen op om kernenergie hiervoor in te zetten, want alleen met zon- en windenergie zou het niet lukken.

Draagvlak kernenergie gestegen

Het draagvlak voor kernenergie blijkt te zijn gestegen. De afgelopen jaren lag het rond de 50 procent. Nu is 60 procent van de ondervraagden voorstander van het opwekken van kernenergie in Nederland. Zij zien het als een 'schone' brandstof, omdat bij de opwekking weinig CO2 vrijkomt. Bovendien is kernenergie niet afhankelijk van het weer, zoals wind- en zonne-energie.

Drie van de tien (29 procent) zijn tegen de inzet van kernenergie. Zij wijzen vooral op de risico's. Ze vinden het een slechte zaak om radioactief afval langdurig op te slaan en zijn bang voor ongelukken.

Kiezers coalitiepartijen positief

Nu er meer voor- dan tegenstanders zijn lijkt de inzet van meer kernenergie in Nederland ook politiek een haalbare zaak. Want als het aan de kiezers van het huidige -en mogelijk ook het volgende- kabinet ligt, zijn er mogelijkheden. De achterbannen van VVD en CDA zijn overtuigd voorstander: bij beide partijen is 79 procent voor.

Maar ook kiezers van D66 en de ChristenUnie zijn niet afwijzend. Bij de D66-stemmers is 51 procent voor, en 31 procent tegen. De CU-kiezers zijn wat meer verdeeld, maar ook hier is de grootste groep voor (48 procent voor, 36 procent tegen). Deze kiezers geven kernenergie het voordeel van de twijfel als zo klimaatdoelen gehaald kunnen worden.

Lage verwachtingen van klimaatop

Driekwart van de ondervraagden (76 procent) vindt het belangrijk dat er op de klimaatop in Glasgow afspraken worden gemaakt om de opwarming van de aarde te beperken. Volgens hen zijn de gevolgen van klimaatverandering voor de volgende generatie groot en is het de hoogste tijd om keuzes te maken. Één op de vijf (22 procent) ziet het belang van de top niet. Volgens hen zijn klimaatveranderingen van alle tijden en hoeven we daar ook niets aan te doen. 'Klimaatlarie' noemt een deelnemer het.

Hoewel de meesten belang hechten aan de top is de verwachting dat deze iets concreets gaat opleveren laag. Zeven van de tien (70 procent) verwachten geen duidelijke afspraken. Slechts 22 procent denkt dat de top wel gaat slagen.

'Kabinet durft geen keuzes te maken'

Sceptisch zijn de ondervraagden ook over de Nederlandse inzet. De Europese Unie heeft als doel gesteld om in 2030 55 procent minder CO2 uit te stoten dan in 1990. Slechts 14 procent verwacht dat Nederland dat gaat halen, 78 procent ziet het somber in.

Dat komt omdat de Nederlandse regering volgens hen geen concrete plannen maakt en geen echte keuzes durft te maken uit angst om bedrijven en burgers tegen zich in het harnas te jagen. Veel deelnemers wijten dit aan de VVD en premier Mark Rutte; die zijn volgens hen de remmende factor omdat ze het klimaat niet belangrijk genoeg zouden vinden.

Samenvatting

Snel klimaatmaatregelen nemen

Bedrijven aanpakken en subsidies voor burgers

Het volgende kabinet moet zijn verantwoordelijkheid nemen en duidelijke keuzes maken, zeggen veel ondervraagden. Zelf hebben ze daar wel wat suggesties voor. Iemand schrijft: "Niet lullen, maar actie. Minder vliegen, beter OV. Bedrijven met de meeste uitstoot hard aanpakken." Een ander zegt: "Geef burgers goede subsidies voor isolatie en zonnepanelen. Dan kan iedereen meedoen."

Ook vaart maken met meer duurzame energie én kernenergie wordt vaak genoemd: "Ga nou eens met kernenergie aan de gang. We zijn alweer veel te laat! Als we nu alleen maar roepen duurt het nog 10 jaar. We hadden allang kunnen beginnen."

Vragenlijst en uitslagen

Klimaatop Glasgow belangrijk

Op 31 oktober begint de internationale klimaatop in Glasgow. Wereldleiders van ongeveer tweehonderd landen komen hier samen om afspraken te maken om de wereldwijde uitstoot van broeikasgassen terug te dringen. Eerder is afgesproken dat de opwarming van de aarde beperkt moet blijven tot 'ruim onder de twee' graden, en liefst onder de anderhalve graad. Met de huidige aanpak gaat dit niet lukken.

Hoe belangrijk vind je het dat er op de klimaatop in Glasgow afspraken worden gemaakt om de opwarming van de aarde te beperken?

Heel belangrijk 52%
Redelijk belangrijk 24%
Redelijk onbelangrijk 11%
Heel onbelangrijk 11%
Weet niet / geen mening 2%

Denk je dat het gaat lukken om op de klimaatop in Glasgow afspraken te maken om de opwarming van de aarde te beperken tot maximaal 2 graden?

Zeker wel 3%
Waarschijnlijk wel 19%
Waarschijnlijk niet 48%
Zeker niet 22%
Weet niet / geen mening 8%

Nederlandse klimaatdoelen

Helpt vindt dat Nederland onvoldoende doet

De volgende vragen gaan over wat Nederland doet om klimaatdoelen te halen. Om klimaatverandering tegen te gaan, hebben EU-landen eerder, in december 2020, een akkoord gesloten om in 2030 55 procent minder CO2 uit te stoten dan in 1990.

Doet het Nederlandse kabinet volgens jou voldoende of onvoldoende om dit Europese klimaatdoel van 2030 te halen?

- Voldoende 31%
- Onvoldoende 53%
- Weet niet / geen mening 16%

Verwacht je dat Nederland dit Europese klimaatdoel van 2030 gaat halen of niet?

- Zeker wel 2%
- Waarschijnlijk wel 12%
- Waarschijnlijk niet 54%
- Zeker niet 24%
- Weet niet / geen mening 8%

In hoeverre is voor jou duidelijk hoe de Nederlandse overheid het Europese klimaatdoel van 2030 de komende jaren concreet wil gaan halen?

- Heel duidelijk 5%
- Redelijk duidelijk 15%
- Niet zo duidelijk 42%
- Helemaal niet duidelijk 32%
- Weet niet / geen mening 6%

Overheid en grote bedrijven meest verantwoordelijk

Als je kijkt naar Nederland: in hoeverre vind je dat de volgende partijen verantwoordelijk zijn voor het tegengaan van klimaatverandering?

	Overheid	Grote bedrijven	Midden- en kleinbedrijf	Nederlandse burgers	Jijzelf
Heel verantwoordelijk	58%	67%	24%	26%	28%
Redelijk verantwoordelijk	22%	17%	47%	41%	39%
Niet zo verantwoordelijk	7%	5%	17%	18%	16%
Helemaal niet verantwoordelijk	7%	8%	9%	13%	14%
Weet niet / geen mening	6%	3%	3%	2%	3%

Verantwoordelijkheid nemen

We nemen vooral zelf verantwoordelijkheid voor klimaat

Als je kijkt naar Nederland: in hoeverre vind je dat de volgende partijen nu hun verantwoordelijkheid nemen om klimaatverandering tegen te gaan?

Met verantwoordelijkheid nemen bedoelen we dat ze beleid maken of handelen om klimaatverandering tegen te gaan.

	Overheid	Grote bedrijven	Midden- en kleinbedrijf	Nederlandse burgers	Jijzelf
Heel veel verantwoordelijkheid	13%	12%	7%	7%	13%
Redelijk wat verantwoordelijkheid	29%	14%	32%	35%	52%
Niet zoveel verantwoordelijkheid	38%	37%	36%	40%	23%
Helemaal geen verantwoordelijkheid	12%	29%	10%	10%	8%
Weet niet / geen mening	8%	8%	15%	8%	4%

Verdeeldheid over OMT voor klimaat

Maatregelen demissionaire kabinet?

De Raad van State vindt dat Nederland niet langer kan wachten op een volgend kabinet met nieuwe klimaatmaatregelen. Volgens de Raad moet het demissionaire kabinet nu snel met extra maatregelen komen omdat anders de klimaatdoelen niet gehaald worden. Demissionair staatssecretaris Dilan Yesilgöz (VVD, Klimaat) erkent dat extra maatregelen nodig zijn. Maar ze wijst er ook op dat de op Prinsjesdag aangekondigde klimaatinvestering van 7 miljard euro niet is meegeteld. Dat geld gaat onder meer naar zonne- en windparken en subsidies voor woningisolatie en hybride warmtepompen.

Vind je dat het demissionaire kabinet nu nog meer klimaatmaatregelen moet nemen, bovenop de al aangekondigde maatregelen op Prinsjesdag?

Ja 49%
Nee 41%
Weet niet / geen mening 11%

Klimaatteam

Volgens sommige wetenschappers en politici moet het nieuwe kabinet een 'Outbreak Management Team' voor het klimaat instellen, net als er nu voor corona is. Volgens hen is de klimaatcrisis minstens zo'n grote crisis als de coronacrisis. Het zou gaan om een team van experts die het kabinet direct, snel en vaak van advies voorziet. Anderen vinden dat het klimaatbeleid beter op een andere manier gemaakt kan worden of niet zo belangrijk is.

Vind je het een goed of een slecht plan om een 'Outbreak Management Team' voor het klimaat in te stellen dat het volgende kabinet gaat adviseren?

Goed plan 48%
Slecht plan 39%
Weet niet / geen mening 13%

Energiebronnen

Meerderheid voor kernenergie

Als je kijkt naar energie, waar moet Nederland dan wat jou betreft de komende jaren vooral op inzetten? Je kunt maximaal 3 antwoorden geven.

Dit is de top 5:

Zonne energie 60%

Waterstof 55%

Kernenergie 51%

Windenergie 45%

Aardgas 21%

Kernenergie

Voorstanders zijn met name voor kernenergie omdat er bij de productie vrijwel geen CO2 vrijkomt en het opwekken niet afhankelijk is van het weer, zoals bij wind- en zonne-energie. Tegenstanders wijzen vooral op het radioactieve afval. Dit moet langere tijd veilig worden opgeslagen. Ook is er altijd een veiligheidsrisico dat er iets mis gaat bij een centrale en er radioactieve straling vrijkomt. In Nederland is er één actieve kerncentrale, die in Borssele. Het bouwen van een eventuele tweede kerncentrale duurt minimaal 10 jaar en kost al snel 10 miljard euro of meer. Het bouwen van een kerncentrale duurt minimaal 10 jaar en gaat de overheid minimaal 20 miljard euro kosten.

Vind je over het algemeen dat er in Nederland wel of geen kernenergie moet worden opgewekt?

Wel 60%

Geen 29%

Weet niet / geen mening 11%

Gaswinning en veestapel

Aardgas

De aardgaswinning in Groningen wordt afgebouwd. Vanaf 2022 zal er in een gemiddeld jaar geen gas meer gewonnen worden. Alleen bij extreem koude winters kan er een uitzondering gemaakt worden.

Wat vind je ervan dat de gaswinning in Groningen op deze manier wordt afgebouwd: met welke van de onderstaande uitspraken ben je het het meest eens?

'Het is goed dat de gaswinning op deze manier wordt afgebouwd.' 41%

'Ik zou liever zien dat er nog wel gas wordt gewonnen in Groningen de komende jaren.' 35%

'De gaswinning in Groningen moet helemaal stoppen, ook in strenge winters.' 18%

Weet niet / geen mening 6%

Veestapel

Sommige politieke partijen willen de veestapel in Nederland halveren om de stikstofuitstoot in Nederland te verminderen. Ook hopen ze hierdoor meer huizen en wegen te kunnen bouwen. Andere partijen zien dit niet zitten en wijzen op het belang van de boeren en de mogelijkheden van innovatie.

Ben je het eens of oneens met de volgende stelling: 'De veestapel moet gehalveerd worden in Nederland.'

Eens 42%

Oneens 50%

Weet niet / geen mening 8%

Klimaatbewust leven

Derde koopt tweedehands kleding

Wat doe je zelf?
We zijn nu benieuwd of je klimaatbewuster zou willen leven of juist niet. En we leggen je een paar dingen voor die je zelf zou kunnen doen voor het klimaat.
Ben je het eens of oneens met de volgende stelling: 'Ik vind dat ik eigenlijk klimaatbewuster zou moeten leven.'
Eens 46%
Oneens 47%
Weet niet / geen mening 7%

Hoe vaak koop jij onderstaande dingen tweedehands, bijvoorbeeld in de kringloopwinkel of op Marktplaats?

	Kleding	Meubels	Speelgoed	Elektronica (bv computer, telefoon, tv)	Hobby spullen (bv boeken, games)
(Bijna) altijd	5%	12%	5%	3%	9%
Regelmatig	11%	12%	8%	7%	18%
Af en toe	16%	27%	15%	16%	28%
(Bijna) nooit	66%	45%	43%	70%	38%
Weet niet / niet van toepassing	2%	4%	29%	4%	7%

Geen of minder vlees vanwege milieu en welzijn dieren

Hoe vaak eet jij gemiddeld per week vlees bij de warme maaltijd?
(Bijna) iedere dag 25%
6 dagen per week 8%
5 dagen per week 15%
4 dagen per week 14%
3 dagen per week 14%
2 dagen per week 7%
1 dag per week 6%
(Bijna) nooit 11%
Weet niet / geen mening -%

De volgende vraag is gesteld aan de deelnemers die 1 of 2 dagen in de week vlees eten, of helemaal geen vlees eten.

Waarom eet je niet elke dag of nooit vlees?

Je kunt meerdere redenen geven.
Top 5 meest gegeven redenen:
Vanwege het milieu 55%
Vanwege het welzijn van dieren 54%
Vanwege mijn gezondheid 39%
Omdat vlees duur is 19%
Geen speciale reden 17%

Huis verduurzamen

Isolatie en zonnepanelen populair

Huis verduurzamen
Hieronder zie je een aantal mogelijkheden om je eigen huis te verduurzamen.
We willen weten wat je al hebt, en wat je zou willen hebben of niet. Wat is van toepassing:

	Huis grotendeels geïsoleerd	Zonnepanelen op huis	Warmtepomp in huis
Heb ik	63%	29%	7%
Heb ik niet, maar zou ik graag willen	22%	35%	30%
Heb ik niet en wil ik ook niet	5%	15%	32%
Ik weet niet of ik dit wil	2%	7%	16%
Geen antwoord / niet van toepassing	8%	14%	15%

EenVandaag Opiniepanel

Over dit onderzoek

Het onderzoek is gehouden van 28 oktober tot 2 november 2021. Aan het onderzoek deden 24.640 leden van het EenVandaag Opiniepanel mee. Het onderzoek is na weging representatief voor zes variabelen, namelijk: leeftijd, geslacht, opleiding, burgerlijke staat, spreiding over het land en politieke voorkeur gemeten naar de Tweede Kamerverkiezingen van 2021. Het Opiniepanel bestaat uit 70.000 leden.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met onderzoeker petra.klapwijk@eenvandaag.nl

